
Profesor doktor habilitowany Andrzej Nadolski (1921-1993).

Notatki Płockie 38/4-157, 56-57

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PROFESOR DOKTOR HABILITOWANY ANDRZEJ NADOLSKI (1921-1993)

Prof. dr hab. Andrzej Nadolski, archeolog i bronioznawca, urodził się 26 listopada 1921 r. w Krakowie. Maturę zdał w 1939 r. w Warszawie. W okresie okupacji był żołnierzem Armii Krajowej obwodu "Głuszec". Studia rozpoczął w 1945 r. na archeologii i historii w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Po pierwszym trymestrze sytuacja rodzinna zmusiła Go do przeprowadzenia się do Łodzi. Studia na Uniwersytecie Łódzkim ukończył w 1949 r. W czasie studiów, w 1946 r., podjął pracę w UŁ jako asystent, później adiunkt. W 1951 r. został doktorem na podstawie pracy Studia nad uzbrojeniem polskim w X, XI i XII w. W 1954 r. otrzymał nominację na docenta, a w 1962 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego i osiem lat później profesora zwyczajnego. Przejściowo pełnił funkcję kierownika Katedry Archeologii UŁ, od 1965 r. do 1968 r. był prorektorem, a następnie w latach 1968-1969 rektorem UŁ. Nie wyraził zgody na kandydowanie na to stanowisko w następnej kadencji. Okresowo prowadził zajęcia dydaktyczne w Państwowej Wyższej Szkole Plastycznej w Łodzi, Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i Uniwersytecie Kopernika w Toruniu, a także jako "professeur associe" w Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales w Paryżu. Na UŁ był wykładowcą do końca swych dni.

Jednocześnie w 1949 r. podjął pracę w Kierownictwie Badań nad początkami Państwa Polskiego, które, po reorganizacji w 1954 r., przekształciło się w Instytut Historii Kultury Materialnej PAN, a obecnie Instytut Archeologii i Etnologii PAN, gdzie z niewielką przerwą, związaną z pełnieniem funkcji prorektora i rektora UŁ, pracował do czasu przejścia na emeryturę, czyli do 31 grudnia 1991 r.

Jako archeolog był kierownikiem licznych prac terenowych, w tym tak ważnych dla historii początków osadnictwa grodowego w średniowieczu i architektury murowanej w Polsce, jak w Tumie pod Łęczycą, czy w ramach studiów nad pobojuwiskami, zakrojonych na szeroką skalę badań na Polach Grunwaldu.

Prace archeologiczne prowadzone od 1949 r. przez wiele lat w Tumie, zarówno w grodzisku z VI-VII w.n.e., jak i w kolegiacie romańskiej z XII w., związały Go na stałe z Łęczycą. Zaowocowały licznymi publikacjami, m.in. Łęczycą średniowieczna i jej zabytki w: Środowisko naturalne i historyczne Łęczycy, Łęczycą 1987, opracowanie rozdziału monografii Łęczycy pt. Pradzieje /w przygotowaniu/ oraz Łęczyckie opactwo Panny Marii w świetle badań z lat 1954-1956, Łódź 1960, /wspólnie z A. Ab-

ramowiczem, T. Poklewskim i A. Kąsikowskim/. Profesor Nadolski był członkiem Oddziału Towarzystwa Naukowego Płockiego w Łęczycy od 1978 r. i członkiem honorowym Towarzystwa Miłośników Ziemi Łęczyckiej. Cieszył się wielką sympatią miłośników historii w Łęczycy, dla których wygłosił, w ramach działalności tutejszych Towarzystw, wiele niezmiernie interesujących odczytów.

W latach 1964-1980 prowadził wspólne badania polsko-francuskie nad średniowiecznym osadnictwem wiejskim we Francji, które miały na celu wykształcenie kadry francuskiej do badań tego typu stanowisk. Wziął udział, jako archeolog, w dochodzeniu prokuratorskim w badaniach masowych grobów oficerów polskich pomordowanych przez NKWD w okresie II wojny światowej w Charkowie /Ukraina/.

Pasją badawczą Profesora były jednak studia nad wojskowością średniowiecza. W 1967 r. zorganizował, w ramach Zakładu Archeologii Polski Środkowej Historii Kultury Materialnej PAN, kilkusobową grupę roboczą, przekształconą później w Pracownię Historii Dawnego Uzbrojenia, specjalizującą się w badaniach nad średniowiecznym uzbrojeniem polskim. W efekcie tych działań, dorobek w dziedzinie polskiej militarystyki późnego średniowiecza przedstawia się bardzo okazale i liczy się na rynku naukowym, nie tylko krajowym. W ramach tej grupy tematycznej powstało 5 doktoratów i 3 habilitacje.

Prof. Nadolski był członkiem licznych rad i towarzystw naukowych, w tym również francuskiej Academie des Sciences, Arts et Belles Lettres de Dijon i londyńskiego The Arms and Armour Society. Był redaktorem naczelnym serii "Acta Archeologica Lodziensia" i "Fasciculi Archeologicae Historicae", a także członkiem komitetów redakcyjnych innych wydawnictw seryjnych.

Prof. Nadolski brał czynny udział w licznych kongresach naukowych w kraju i zagranicą. Był także organizatorem kilku międzynarodowych seminariów naukowych, z których jedno, dotyczące historii uzbrojenia średniowiecznego, na stałe weszło do kalendarza naukowego Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Łodzi.

Pod kierunkiem prof. A. Nadolskiego powstało kilkadziesiąt prac magisterskich i 10 doktorskich. Był autorem lub współautorem ponad 220 publikacji naukowych lub popularnonaukowych, w tym 20 wydanych poza granicami kraju. Z wielką pasją popularyzował archeologię i bronioznawstwo, czego przy-

kładem są m.in. seriale telewizyjne "Dzieje kultury polskiej" i "Broń biała" z udziałem Profesora.

Za swoją działalność prof. A. Nadolski uhonorowany został wieloma odznaczeniami i nagrodami, z których wymienić należy: Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Partyzancki, Medal Edukacji Narodowej, Zasłużony Działacz Kultury, Złoty Medal Opiekuna miejsc Pamięci Narodowej.

Profesor A. Nadolski zmarł nagle 24 grudnia 1993r., w pełni sił twórczych, pracując do ostatka.

Pozostawił pogrążoną w głębokim żalu Rodzinę, grono wieloletnich współpracowników - przyjaciół i liczną rzeszę sympatyków. Pochowany został 30 grudnia 1993 r. na starym cmentarzu rzymsko-katolickim w Łodzi, przy ul. Ogrodowej.

Cześć Jego Pamięci!

Zarząd Oddziału

Towarzystwa Naukowego Płockiego
w Łęczycy